

Om het grote Groninger gasveld te kunnen sluiten, wordt de opslag in Grijpskerk straks een depot voor huishoudelijk aardgas. Omwonenden die al jaren met bevingen en bodemdaling leven, zijn niet gerust op de plannen.

GASOPSLAG
Richard de Boer

Hij zou aanvankelijk gesloten worden, maar de ondergrondse gasopslag UGS Grijpskerk krijgt een nieuwe bestemming als opslag voor huishoudelijk aardgas. Daarmee kan het grote Groninger gasveld mogelijk al in 2023 of 2024 worden gesloten, zo liet het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) begin deze maand opgetogen weten.

Een conceptbesluit regelt dat het hoogcalorische gas in de gasopslag, dat nu nog bestemd is voor industriële grootverbruikers, straks gedeels wordt omgezet naar laagcalorisch gas dat geschikt is voor huishoudens. Ondertussen blijft de winning van hoogcalorisch gas uit de kleine gasvelden in de omgeving doorgaan. „Het is een versnelde procedure”, verzucht Grietje Zijl-

stra-Bruining uit Pieterzijl over het conceptbesluit. „We kunnen er tot 9 januari op reageren, dat is weer rond Kerst en oud en nieuw wanneer je bijna niemand kunt bereiken. Het ministerie heeft ontzettend veel haast, want het zit met de leveringszekerheid van gas in z'n maag.”

Aan de nieuwe bestemming van de gasopslag in Grijpskerk zijn volgens het Staatstoezicht op de Mijnen geen extra veiligheidsrisico's voor mensen en milieu verbonden. Maar omwonenden, die zich hebben verenigd in de werkgroep Samenwerkende Omwonenden Gaslocatie Grijpskerk (SOGG), hebben twijfels bij de conclusies van de toezichthouder. Zij vrezen dat de drukverschillen spanning zetten op de breuken in de diepe ondergrond, en meer bevingen kunnen veroorzaken. „Door drukver-

Omwonenden gasopslag Grijpskerk vrezen de bevingen

schillen tussen de gasvelden en de steeds wisselende druk in de gasopslag door productie en gastoevoer reageert alles op elkaar”, verwacht Frans Talstra, die vanuit Dorpsbelangen Kommerzijl in de werkgroep zit.

Scheuren in woningen

Omwonenden hebben al sinds de ingebruikname van de Grijpskerker gasopslag in 1997 te maken met bevingen in het gebied. De eerste was op 2 maart 1997 in Pieterzijl, met een kracht van 1,3 op de schaal van Richter. „Die heb ik toen als een knal onder de woning gehoord”, zegt Zijlstra. „Toen wisten we nog niet dat de gasopslag helemaal hieronder tot aan Munnekezijl doorloopt.”

Volgens de werkgroep staan er in elk dorp in deze hoek van de gemeente Westerkwartier en over de grens in Noardeast-Fryslân wel huizen die met scheurvorming kampen. Zijlstra: „Hier in Pieterzijl staan er een paar huizen die niet meer versterkt hoeven te worden, die kunnen wel plat. Een bewoner van een boerderij midden op het gasopslagveld krijgt een paar scheuren vergoed, maar niet alles. Dan moet de boel maar instorten. De schoorsteen is al twee centimeter verschoven, en het wachten is tot er een kozijn uitbarst.”

Ook in Kommerzijl hebben inwoners scheuren in hun woningen en wordt de schade gemeld aan het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG), zegt Talstra. Een schade-expert telde daar negentig scheuren in een boerderij op een paar honderd meter afstand van de gasopslag. „Maar het IMG kijkt alleen of dat veroorzaakt wordt door het bevingengebied van Oost-Groningen of van de gasopslag Langelo bij Norg. Daarvan mag je dan eenmalig een schadevergoeding accepteren. Mensen zijn moedeloos en laten zich afkopen met een regeling van 5000 euro.”

Op termijn wil de NAM zijn kleine gas- en olievelden onderbrengen in vier by's en aan een nieuwe eigenaar verkopen. „Het is nu al moeilijk om herkenning en erkenning van al die schade te krijgen”, zegt Zijlstra. „Dat wordt straks nog ingewikkelder als er meerdere partijen zijn die schade veroorzaken.”

Raad van State

De zevenkoppige werkgroep SOGG is ontstaan uit het lokale verzet tegen de gaswinning in het veld Pieterzijl-Oost. Begin dit jaar togen Talstra en Zijlstra naar Den Haag om namens elf dorpsbelangen de Raad van State te verzoeken de omstreken hydraulische stimulatie-methode (*fracking*) in het gasveld niet toe te staan. Inmiddels heeft gaswinner NAM besloten om af te zien van deze methode, omdat het te weinig gas oplevert.

Maar nu doemt een nieuwe dreiging op met de plannen voor de Grijpskerker gasopslag. Zijlstra: „Het gasveld Pieterzijl-Oost ligt enkel door een breuk gescheiden van de opslag. Die breuk is al eens gereactiveerd, en de opslag brengt spanning op die breuk. Als er straks alleen laagcalo-

Grietje Zijlstra en Frans Talstra van de werkgroep SOGG bij de gasopslag van Grijpskerk. Foto: Marjorie Noë

risch gas voor huishoudens in zit, dan heb je in de zomer een volle opslag en in een koude winterweek zoals nu wordt alles in één keer uitgegeven en heb je een grotere fluctuatie van drukken. En daar zijn we bang voor. In het Groningenveld komen de bevingen door drukverschillen.”

Voor het ingediende opslagplan is volgens de werkgroep nauwelijks onderzoek gedaan naar de effecten op de ondergrond en de bodemlagen. Maar dat is onjuist, zegt Sape Jan Terpstra van de NAM. „Er is geen toename van laagfrequent geluid, de bodemdaling zal zich ook niet anders gaan gedragen en de seismische risico's blijven gelijk.”

De werkgroep zou graag zien dat er een fijnmazig netwerk van tiltensoren in de dorpen en buitengebieden wordt aangelegd. Onlangs zei minister Stef Blok van EZK nog in de Tweede Kamer dat hij voor het plaatsen van meetsensoren in deze omgeving volkomen open staat. „Ik heb dat ook al gehoord bij mijn bezoek”, aldus Blok.

Maar de NAM vindt dat niet nodig. Wel worden er in de NAM-installatie zogenaamde Wobbe-meters geplaatst, die de gaskwaliteit in de gaten houden, en ook wordt het transportleidingnetwerk aangepast. „Ik zou willen zeggen zonder iemand tekort te doen: het is ook niet meer dan dat”, stelt Terpstra. „Voor een gasveld dat als opslag wordt gebruikt, maakt het in beginsel namelijk niet uit wat de calorische waarde van het gas is.”

Opslingereffect

„Het Groningenveld moet dicht, want daar is veel te veel schade, en nu verplaatsen ze de hele handel naar ons gebied”, zegt Talstra. „Dat wordt een beetje afgedekt met rapportjes. Het ministerie zegt dat het bij kleine velden om verwaarloosbare risico's gaat, maar de bodem is hier anders dan in Oost-Groningen. Daar heb je één groot gasveld en hier allemaal kleine veldjes in een oerdel-ta met waterlopen, verschuivingen, breuklijnen en drukverschillen. Bij trillingen krijg je een opslinger-effect, waardoor een kleine beving toch meer schade kan toebrengen.”

Ondertussen is de werkgroep in gesprek met dorpsbelangen, lokale overheden en de NAM. Er wordt gewerkt aan een omgevingsproces. Talstra: „De gemeenten Westerkwartier en Noordenveld hebben zo nu en dan een gesprekje met EZK, en tot mijn verbazing zat Noardeast-Fryslân daar niet bij. Die gemeente was vooral bezig met de gaswinning bij Ter-naard. Onlangs heb ik wethouder Hanemaaijer uitgelegd dat deze problematiek ook voor haar gemeente van belang is. Ook aan de Friese kant liggen kleine gasvelden die aangesloten zijn op de NAM-locatie in Grijpskerk. Nu schuift Noardeast-Fryslân ook bij dit overleg aan.”

Toch blijft een sterk gevoel achter dat er naar de ervaringen van bewoners niet wordt geluisterd, zeker nu de gasprijzen omhoogschieten. „Men heeft er te veel belang bij om de gaswinning in ons gebied door te laten gaan, zodat die in Oost-Groningen kan worden afgebouwd.”

Ook aan de Friese kant liggen kleine gasvelden die zijn aangesloten op de NAM-locatie in Grijpskerk